

נאותמים במתקנים מייטרה

● פעולה מפגתית של חיילים.
הסברתי מדוע נמנעו מהצבעה על הצעת חוק של אליעזר שוסטק, שתבע לאסור על קצינים מדרגת סגן ומעלה כל פעולה מפגתית, ובכלל זה אף השתתפות פאסיבית, בתלבושת אורחית, באסיפה מפגתית. אמרנו:

אורי אבנרי: להוציא את צה"ל, להוריד את רבבות הצעירים המגויסים בכל צורות השרות, מפעילות פוליטית בארץ — הרי זה יפגע פגיעה חמורה ביותר בדימוס הקיים של סכנות חמורות. קצין השייך לי סיעה שלי עלול לפחד לבוא לאסיפה שלי, ואילו קצין השייך למערך לא יפחד לבוא

בהן עלה החום בהתמדה ל-39.5. באותן שבע שעות נאמתי יותר מאשר בכל יום אחר בכנסת — שישה נאומים, מהם חמישה ללא הכנה:

● הארכת חינוך חובה. נימקתי את ההסתייגות שלנו לתקון המוצע, שבא להאריך את חינוך החובה בשנתיים, תבעו להקדים את ביצוע הדבר בשנה, ואמרנו:

אורי אבנרי... ברור שהממשלה תטרען שהדבר אינו אפשרי מבחינה תקציבית. תשובתנו היא, שטיבו של מיסטר נמדד בסולם העדיפויות שלו. העניין שלפנינו בנואי צריך לעמוד — מלבד הביטחון — בראש סולם העדיפויות של מיסטר הגון.

בחיכוך על חוק הטליוויזיה בבחירות, שהתבסס על הצעת חוק פרטית קודמת שלנו. אמרנו וזכרנו נישא אל מזכיר הכנסת, ביקש לדחות את הצעתנו לשבוע הבא, נר"כ מצבי המזכיר הודיע כי אין הדבר אפשרי. היה ברור לנו, איפוא, שאם לא נעלה את הצעה באותו יום, נפסיד אותה בכלל.

המזכיר אומנם הציע שנבקש את שאר בעלי ההצעות שסיכמו להקדים את הצעתנו לפני הצעותיהם. אולם מכיון שאחד מהם היה ח"כ מנחם פרוש, ויתרתי על הרעיון.

לא היתה לי ברירה אלא להישאר באולם הכנסת, באופן רצוף, כימעת שבע שעות,

ביום הרביעי האחרון חשתי בכל אברי גופי מדוע חייני הוא שסיעת היחיד שלנו תהפוך לסעתיבית — ומהר.

אחריו בוקר באתי לכנסת כרגיל. זמן מה אחרי התחלת הישיבה חשתי ברע והיה נדמה לי שיש לי חום. לא יכולתי לצאת מן האולם, מכיון שהייתי יכול להקרא בכל רגע לנמק את ההסתייגות שלנו לתיקון חוק חינוך חובה. מזכירנו הגניבה לי מרחם לתוך האולם, ומדדתי את החום בהיחבא.

היו לי 38.5 מעלות.

לאותו יום נקבע לי שני עניינים חשובים — נצטחק החוק הפרטית האחרונה שלנו בכנסת השישית, והנאום הראשון

יכול לקוות לעמוד מול מנגנון אדיר המגויים נגדו, לא כל שכן במשפט כליכך מקצועי וכלי כך מסובך, כמו במשפט זה.

דושה סיגוריה ציבורית

הייתי יכול להביא דוגמות רבות חמורות עוד יותר. האם אנחנו יכולים בכלל לדעת כמה אנשים הודו באישומים מאונס, לא מפני שזונו בבר — תפייענויים, אלא מפני שדעו שמחוסר אמצעים יש להם סיכוי קלוש בלבד לזכות בהוכחת ציד קתם, ואז הם מתפשרים לא פעם עם פרקליט המדינה על הודאה באישום פחות חמור, כדי להיחלץ מהמשפט על האישום היותר גדול.

אני מעורר את כל השאלות האלה כמזון למחשבה. לא נפי תור בעייה זו על רגל אחת. מדינות רבות, אולי כל ה מדינות, מתחבטות בה, ועדיין לא נמצא הפיתרון. דומני ששום מדינה לא התגברה עדיין לגמרי על המתכונת המשפטית של התקופה הפיאודלית, ושל התקופה ה פלוטוקרטית. דומני ששום מדינה לא עברה עדיין את המהפכה הדמוקרטית האמיתית בשטח המשפט.

גברתי היושבת ראש, ייתכן שהפתרון הוא, כפי שמוצע בארצות הברית, בהקמת מנגנון ממלכתי גדול של פניגוריה ציבורית, מעין פרקליט ציבורי מול פרקליט המדינה, מנגנון שיהיה שווה בממדיו ובכוחו לפרקליטות המדינה, ומצויד במכשירי החקירה שיוכלו לי התמודד עם הכלים המשטרתיים של התביעה.

האמות במיקרי מוות

באחרונה, כבוד היושבת ראש, הייתי רוצה להעלות עוד נושא, שאני מתחבט בו קשה — העניין של חקירת מיקרי מוות.

התחלתי להתעניין בזה בקשר למיקרה של הערבי אבו עאקר, שמת במעצר, ואיני רוצה לחזור על פרשה זו עכשיו. אמרתי מעל דוכן זה שאיני יכול, כלפי עצמי, לקבל את המסקנות של השופט החוקר, ולוא רק משום שלא היה בחקירה ייצוג לשום צד, חוץ מהמשטרה.

המשטרה חקרה את העדים של המשטרה, ואיש לא חקר אותם מלבדה. אבל לא רק בגלל מיקרה מסוים זה, שהוא חמור, אני חרד לעניין זה.

מתגלגל עכשיו חקירת מיקרה ממות, מיקרה טראגי מאד ומחריד מאד, של הנער בן ה-16 שנפטר בנסיבות מיסתוריות — אולי תלה את עצמו, אולי היה זה אסון מסוג אחר — בתא של כלא תל-מונד.

בכלל, איך נפגד בן ה-16 מגיע למקום כזה — זו שאלה אחרת, חמורה בעיני עצמה. שם יש לפחות שני צדדים, ה משפחה מיוצגת בחקירת מיקרה ממות זה, אבל האם התהליך הזה מאוזן?

מצד אחד עומדת המשטרה, יחד עם הפתולוג הממשלתי. הפתולוג הממשלתי מאנס אינו כפוף להלכה למשטרה. אבל למעשה הוא חלק מן המנגנון. כולנו יודעים זאת. הם עובדים יום-יום בשותפות מאד הדוקה, ואין למשפחת הנער אפשרות להשיג מימצאים של מומחים בלתי-תלויים, להבדיל מאלה של הפתולוג הממשלתי.

אינני רוצה להתייחס עכשיו למיקרה מסוים זה, וגם אינני יכול לעשות זאת, זה סוביידיעה. השאלה היא: האם בכל ההליכים האלה של חקירות מיקרי ממות הגענו אל הצורה הצודקת? במיקרה זה של חקירת מיקרי ממות נכון עוד יותר מאשר בכל מיקרה אחר העקרון שצדק צריך לא רק להיעשות, אלא גם להיראות. כי כאן יש תמיד משפחה שכאבה מוכן, ולגביה, על אחת כמה וכמה, חל העקרון שהצדק חייב להיראות בבירור.

דני

ביובו על המשפט, כפי שפורסם בעיתונות, כ-140 אלף לירות משלו.

מן הרגע שהוחלט להגיש נגדו משפט, על סמך עדותה של אשה שכולנו ידענו מראש שהיא מופרעת קשה, לחם מנגנון התביעה הכללית בשנינו ובציפורנו להרשעתו. כאילו היה זה עניין של חיים ומות למדינת ישראל.

ואני שואל: מי יחזיר לשופט מלחי את שנות חייו, את פכומייהעתק שביובו?

כאשר אדם פרטי גורם, בשגגה או בזדון, נזק חמור לזו, לתו, ניתן לתבעו לדין ולקבל ממנו פיצויים. אך כאשר ה מדינה עצמה טועה, כאשר היא יורדת לחייו של אדם, מאשימה אותו בפשעים ולבסוף יוצא האיש זכאי — מי מפצה את הקורבן?

אריה כהיר: מה המצב במדינות אחרות?

אורי אבנרי: אותו המצב, אבל אין זה מנחם אותי.

עד כמה שידוע לי, לא הוחזרה לשופט מלחי אף פרומה שחוקה אחת מן ההון שביובו.

רק לעשירים?

ובכן עלי לשאול שאלה אכזרית: מה היה קורה לולא הואשם השופט מלחי, איש עשיר מאד, אלא שופט אחר, עני ואביון, או פתם אדם? איזה סיכוי היה לו לעמוד כי משפט כזה?

האם יכול היה להרשות לעצמו בכלל הגנה כזאת? האם לא היה עלול להפסיד את המשפט בגלל ייעוץ משפטי גרוע? האם לא היה מתפתה להתפשר מראש עם התביעה ולהודות במשהו, ולגרום עול לעצמו רק כדי לצאת מן הגהינום הזה?

המותר נאשם להתפרנס?

עלי לעורר מיקרה שני, משפט מנהלי בנק פויכטוונגר, על רקע אחר. משפט זה הוא עדיין סוביידיעה, ורק בעוד כמה ימים יינתן פסק הדין הסופי בערעור.

אולם תוך כדי מהלך הדברים קרה המיקרה הבא: הנאשם השני, שהוא איש חסר כל אמצעים, הועמד במשך למעלה משנה במצב של אבטלה מאונס. עד שהוגש כתב-האישום, ולאחר מכן עד שהוכרע המשפט בערכאה ראשונה.

במשך כל החודשים האלה היה צריך לשלם כסף רב לעורכדין, אך לא היה מסוגל לקבל עבודה כלשהי. וכאשר ניתנה לו עבודה במפעל ממשלתי — הזמנה של הוותידעת כלכלית מקצועית בתחום התמי חותו — בא פרקליט המדינה ועליפי דרישתו האישית פוטר האיש מן העבודה.

אברעאקר

אין הדבר דומה כלל למצבו של אזרח פרטי, הנשאר לפתע חסר כל פרנסה, לו ולילדיו, דווקא בשעה שכל חייו תלויים בגיוס אמצעים למימון הגנתו המשפטית, אשר בלעדיה לא

בוויכוח הגדול על משרד המשפטים אמר ח"כ אורי אבנרי:

כאחר המשתתפים המעטים בויכוח זה שאינם משפטנים, הייתי רוצה להעלות כמה הרהורים, שאולי כלל אינם עולים על דעתי של משפטן מיקצועי.

אני רוצה להציג שאלה עקרונית לגבי כל מערכת השיפוט במדינה היא:

האם קיים שיוויון האזרחים בפני החוק לי מעשה? האם זכותו של כל אזרח לשיפוט הוגן אמנם מתממשת במציאות?

שאלה זו קיימת לגבי כל משפט, ואפילו במשפט אורח. עשיר, שיש בידו לשכור עורך-דין מוכשר, ממולח ויקר;

צדק - רק לעשירים?

ועני, שאינו יכול להרשות לעצמו פרקליט מוכשר כזה, או פרקליט בגלל — האם יש להם סיכוי שווה בפני כס המשפט?

אולם השאלה חמורה שבעתיים כאשר מדרג בר במשפט פלילי. מצד אחד, המנגנון האדיר של המדינה, הפרקליטות, המשטרה, משאבים גדולים ולפעמים עצומים; מצד שני — הנאשם לברו.

אין סיכוי נאשם

אפשר היה לומר בתאורייה, כי מנגנון המדינה שוקד על הצדק, ועל הצדק בלבד, ואין הוא צד במשפט במובנו הרגיל של המושג. אך כולנו יודעים שיש זה נכון במציאות.

משהחלו ההליכים, קיימת אמ ביצה — אולי טבעית — מצד התובע המשטרתי, מצד נציג ה פרקליטות, ואף מצד פרקליט המדינה עצמו — הצלחה, לר כות במשפט, כלומר, לזכות ב יוקרה ובמעמד.

מלחי

נאשם עני, שאינו יכול להרשות לעצמו פרקי ליט, או השוכר לעצמו פרקליט פחות-ממולה — האם יש לו באמת סיכוי סביר והוגן לזכות במשפט, לממש את מלוא זכויותיו עדיפי חי חוק?

בוודאי, יש שופט מיקצועי, והוא שוקד על החוק ועל הצדק, ולא תמיד מגוי וגמור עם התובע להשיג הרשעה בכל מחיר. אולם מערכת השיפוט שלנו בנויה על מאבק בין שני הצדדים, כמו בורח התאבקות.

והנאשם העני דינו כמתאבק קטן, צמוק וי בלתי-מאומן, הנכנס לזירה מול מתאבק חסון, זריז ומקצועי.

יש כות הבדל חותך בין עני לעשיר, הבדל הקיים באר צות רבות ואשר תחושת הצדק שלנו לא היתה צריכה ל סובלו.

מי יפצה את מלחי?

ניקה לדוגמה את משפטו של השופט מלחי. עד שיצאה צדקתו לאור, היה צורך ב-214 ישיבות. הנאשם פרנס את משפחתו על ידי תשלום מחייו. כעבודה מלאה. הוא